

**TIJORIY DISKURSDA TURG‘UN BIRIKMALARNING LISONIY
VOQEALANISHI VA ULARNING SEMANTIK TABIATI**

**Xolisova Gavharoy Mannobjon qizi Andijon davlat chet tillari instituti
Umumiy va qiyosiy tilshunoslik kafedrası dotsenti f.f.f.d**

Annotatsiya: O‘zbek tilshunosligida ko‘chma ma’no, obrazlilik va mantiqiy tugallikni ifodalovchi maqol, matal, hikmatli so‘zlar, frazeologik birliklar, aforizm, topishmoq va parafraza kabi lisoniy hodisalar turg‘un birikmalar majmuasini tashkil etadi. Xalq donishmandligining mahsuli bo‘lgan maqol va matallar muayyan bir voqealikni londa va qat’iy tasdiqlash yoki inkor etish xususiyati bilan ajralib turadi. Tilshunoslikda ushbu birliklar ko‘pincha idiomatizmga ega bo‘lgan semantik hodisalar sifatida frazeologiya doirasida tadqiq etilmoqda

Kalit so‘zlar: Turg‘un birikma, ong, pragmatika, ijtimoiy kontekst, nazariy asoslar, funksional xususiyatlar.

Turg‘un birikma tushunchasining mazmun ko‘lami nihoyatda keng bo‘lib, u nutq jarayonida bevosita shakllanmaydigan, balki til xazinasida tayyor va yaxlit holda mavjud bo‘lgan lisoniy birliklarni ifodalaydi. Tilshunos olim A.Hojievning ta’rifiga ko‘ra¹, bunday birliklar nutqqa komponentlarga ajratilmagan holda, bir butunlikda olib kiriladi. Aksincha, nutqiy ehtiyoj asosida hosil qilinadigan, tarkibiy qismlari o‘zining mustaqil lug‘aviy ma’nosini saqlab qoladigan sintaktik qurilmalar erkin birikmalar (yoki oddiy so‘z birikmalari) sanaladi. Nazariy jihatdan erkin birikmalar tilshunoslikning sintaksis bo‘limida, turg‘un birliklar esa leksikologiya (frazeologiya) sathida tadqiq etiladi. Shunisi ahamiyatliki, lisoniy taraqqiyot jarayonida erkin birikmalar turg‘un birliklar uchun asosiy manba bo‘lib xizmat qilgan, ya’ni turg‘unlashish hodisasi aynan erkin bog‘lanishlar zaminida yuzaga kelgan². Tilshunoslikda erkin birikmalarning turg‘un birliklarga aylanish jarayoni murakkab lisoniy evolyutsiya mahsulidir. Xususan, K.M. Gyulumyans ta’kidlaganidek, leksikalizatsiya hodisasi bu o‘zgarishning bosh omili hisoblanadi. Ya’ni, nutqiy ehtiyoj natijasida vaqtinchalik bog‘langan so‘zlar izchil qo‘llanish oqibatida o‘zining mustaqil

¹ Хожиев А. Тилшунослик терминларининг изоҳли луғати. – Тошкент: Ўзбекистон Миллий энциклопедияси, 2002. – Б. 114.

² Ўзбек тили грамматикаси. II жилд. Синтаксис. –Тошкент: Фан, 1976. – Б. 24.

lug‘aviy ma‘nolarini yo‘qotib, yagona bir tushunchani ifodalovchi leksik birlikka aylanadi. Ushbu transformatsiya jarayonini Y.S. Polyantseva quyidagi uchta muhim mezon orqali tavsiflaydi:

1. Semantik yaxlitlik: Erkin birikma tarkibidagi har bir komponent o‘z lug‘aviy ma‘nosini saqlab qoladi va boshqa birliklar bilan ham erkin bog‘lana oladi. Turg‘un birikmada esa bu komponentlar semantik jihatdan bir-biriga "payvandlanib" ketadi; ularni alohida ajratib tahlil qilish turg‘un birlik anglatayotgan umumiy ma‘noni yo‘qqa chiqaradi.

2. Tarjima muammosi: Erkin birikmalar boshqa tillarga so‘zma-so‘z o‘g‘irilishi mumkin (kalkalash), biroq turg‘un birliklar ko‘pincha milliy-madaniy bo‘yoqqa ega bo‘lib, ularni muqobilsiz o‘g‘irish mushkul. Masalan, turkman tilidagi "telegi agan" birikmasi so‘zma-so‘z "aravasi ag‘anagan" degan ma‘noni bersa-da, turg‘un ma‘nosi "ayoli vafot etib, tul qolgan erkak"ni anglatadi.

3. Lisoniy silliqilanish: Vaqt o‘tishi bilan komponentlar o‘rtasidagi semantik aloqa uzoqlashib, so‘zlar o‘zining birlamchi leksik ma‘nosidan butunlay uziladi. Natijada komponentlar alohida olinganda ma‘nosiz shakldek ko‘rinsa-da, birikma fonida yangi mohiyat kasb etadi³.

U. Tursunovning nazariy qarashlariga ko‘ra, har qanday birikma ikki mustaqil leksimaning grammatik va semantik aloqasi asosida shakllanadi⁴. Erkin birikmalarda (masalan, *tiniq suv*, *hovli supurmoq*) birinchi qism so‘zshakl (tobe), ikkinchi qism leksima (hokim) vazifasini o‘taydi. Shunisi e‘tiborliki, turg‘un birikmalar, xususan frazemalar ham ko‘p hollarda aynan shu grammatik qolipni (*tosh yurak*, *yerga qaratmoq*) takrorlaydi. Biroq, frazemalar strukturaviy jihatdan bir qator o‘ziga xosliklarga ega. Masalan, frazemalarning bir qismi so‘zshakllardan tashkil topadi va ularning hokim qismi qat‘iy grammatik shaklda bo‘ladi (*bir shingil gap*, *katta ko‘cha*). Shuningdek, turg‘un birliklar tarkibidagi so‘zlar soniga ko‘ra yig‘iq va yoyiq (masalan, *gapni og‘zidan olmoq*, *suvidan o‘tib*, *quruq chiqmoq*) turlarga bo‘linadi. Agar frazema tarkibida maxsus ega-kesim munosabati saqlangan bo‘lsa, u qurilishiga ko‘ra gapga teng hisoblanadi (*joni chiqdi*, *joni hiqildog‘iga keldi*). Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, turg‘un birikmalar o‘zining ichki tuzilishiga ko‘ra erkin birikma va gap modellarini saqlab qolsa-da, semantik tabiatiga ko‘ra yaxlit leksik birlik xususiyatini namoyish etadi. Ularning shakllanishida mantiqiy-grammatik aloqadan ko‘ra, ma‘no ko‘chishi va

³ Полянцева Ю.С. Лингвокультурологический анализ пространственных отношений в английских и русских паремиях. – Челябинск, 2019. – С. 20/<http://elib.ru/xmlui/handle/123456789/5699>. pdf.

⁴ Турсунов У, Мухторов А, Рахматуллаев Ш. Хозирги ўзбек адабий тили. – Тошкент: Ўзбекистон, 1992. – Б. 59

leksikalizatsiya jarayonlari yetakchi rol o'ynaydi. Bu esa ularni nutq jarayonida tayyor lisoniy qolip sifatida qo'llash imkonini beradi.

O'zbek tilshunosligida ko'chma ma'no, obrazlilik va mantiqiy tugallikni ifodalovchi maqol, matal, hikmatli so'zlar, frazeologik birliklar, aforizm, topishmoq va parafraza kabi lisoniy hodisalar turg'un birikmalar majmuasini tashkil etadi. Xalq donishmandligining mahsuli bo'lgan maqol va matallar muayyan bir voqealikni londa va qat'iy tasdiqlash yoki inkor etish xususiyati bilan ajralib turadi. Tilshunoslikda ushbu birliklar ko'pincha idiomatizmga ega bo'lgan semantik hodisalar sifatida frazeologiya doirasida tadqiq etilmoqda. Buning asosiy sababi turg'un birikmalarning sintaktik tabiati va ularning tarkibiy qismlari o'rtasidagi o'zaro munosabat masalalarining hali-hanuz yagona ilmiy yechimga kelmaganidir. Frazeologizmlarni o'rganish jarayoni jahon tilshunosligi tarixida boy tajribaga ega. Xususan, bu borada I.R. Galperin, V.V. Vinogradov, Sh. Balli, V. fon Humbolt va A.V. Kunin kabi olimlarning tadqiqotlari ushbu sohaning nazariy poydevorini yaratdi. Shuningdek, lisoniy madaniyatshunoslik yo'nalishida Y.M. Lotman, B.A. Uspenskiy; leksik-semantik sathda esa Y.D. Apresyan kabi tadqiqotchilarning qarashlari diqqatga sazovordir. Shuni ta'kidlash lozimki, V.V. Vinogradov va O.S. Axmanova kabi yirik mutaxassislar barcha turg'un birikmalarni ham frazeologik ibora deb hisoblamaslik kerakligini uqtirib, ularning chegarasini aniq belgilash zarurligini ta'kidlaydilar. O'zbek tilshunosligida turg'un birikmalarning ilmiy tahlili Sh. Rahmatullayev, B. Yo'ldoshev va A. Mamatov kabi olimlarning fundamental ishlarida o'z aksini topgan. Ularning tadqiqotlarida turg'un birliklarning asosiy differensial belgilari sifatida "tayyorlik" (nutqda avvaldan shakllanganligi) va "barqarorlik" (tarkibiy qismlarning o'zgarmasligi) mezonlari ilgari suriladi. Hozirgi kunda ilmiy adabiyotlarda iodioma, maqol, matal va aforizmlarni bitta umumiy "frazeologizm" termini ostida birlashtirish tendensiyasi ham kuzatiladi⁵. Turkiy tillar, xususan, o'zbek tili turg'un birikmalarini tadqiq etishda S.N. Muratovning qarashlari ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, u barcha turdagi frazeologik birliklarda u yoki bu darajada idiomatik ma'no mavjud deb hisoblaydi. Shu bilan birga, zamonaviy tadqiqotlarda turg'un birikmalar (frazemalar) va erkin birikmalar o'rtasidagi munosabat masalasida qiziqarli xulosalar mavjud. Xususan, M. Asqarova, R. Yunusov va M.

⁵ Йўлдошев Б. Ўзбек фразеологияси ва фразеографияси масалалари. – Тошкент, 2013 йил; Маматов А. Ўзбек тили фразеологияси (ўқув қўлланма). – Тошкент: Наврўз нашриёти, 2019; Маматов А.Э., Болтаева Б. Фразеологик бирликларнинг семантик-прагматик тадқиқи. Монография. – Тошкент: Наврўз, 2019 йил.

Yoʻldoshevlar frazemalar turgʻun birikma sifatida erkin birikmalar bilan faqatgina omonimik munosabatda boʻlishini eʼtirof etadilar. Bu esa turgʻun birikmalarning nutq sathi va til sathidagi oʻziga xos oʻrnini koʻrsatuvchi muhim omillardan biridir.

Oʻzbekistonning zamonaviy tijoriy muhiti, anʼanaviy bozor munosabatlari va korporativ (kompaniya/firma) madaniyatida qoʻllaniladigan turgʻun birikmalarni bir necha guruhga ajratib tahlil qilishimiz mumkin.

Turgʻun birikma	Iqtisodiy-pragmatik mazmuni	Modallik darajasi
Haqini yemoq	Mehnat ekspluatatsiyasi yoki korporativ xiyonat	Keskin salbiy (Axloqiy inkor)
Suv tekin	Haddan tashqari arzonlashtirilgan narx (Demping)	Ijobiy (xaridor uchun), Salbiy (sotuvchi uchun)
Qora kun uchun	Rezerv fondi, moliyaviy xavfsizlik yostigʻi	Ehtiyotkorlik/Zaruriyat
Tili bir	Maxfiy kelishuv, narx manipulyatsiyasi	Maxfiy/Shubhali (Ishonchsizlik)

Oʻzbek tilshunosligida tijoriy va iqtisodiy munosabatlarni ifodalovchi turgʻun birikmalar tahlili shuni koʻrsatadiki, ushbu lisoniy birliklar shunchaki nutqiy qoliplar emas, balki jamiyatning iqtisodiy tafakkuri, bozor madaniyati va korporativ etikasining koʻzgusi hisoblanadi. Tadqiq etilayotgan birikmalarning mazmunan bogʻliqligini oʻrganish orqali ularni bir necha mantiqiy yoʻnalishlarga umumlashtirish mumkin. Avvalo, anʼanaviy bozor diskursida shakllangan birliklar bevosita oldi-sotdi jarayonidagi psixologik va ijtimoiy munosabatlarni aks ettiradi. Masalan, savdo-sotiqning faollashishi va mijozlar oqimining koʻpayishi *“bozori yurishmoq”* iborasi orqali ifodalansa, savdolashish jarayonining yakuniy toʻxtamga kelishi *“narxini pishirmoq”* birikmasi bilan tavsiflanadi. Ushbu jarayonning ijobiy yakunlanishi va tomonlar oʻrtasidagi ritsarial munosabat *“barakasini bersin”* kabi turgʻun til formulasi bilan muhrlanadi. Shu bilan birga, bozor kognitiv modelida savdoning omadli kelishi maʼlum bir shaxsning *“qoʻli yengil”* ekanligi bilan bogʻlansa, muvaffaqiyatsiz bitim yoki sifatsiz mahsulot tufayli koʻrilgan zarar *“puli kuygan”* iborasi orqali emotsional baholanadi. Lisoniy tadrij natijasida anʼanaviy bozor tushunchalari zamonaviy korporativ va firma diskursiga ham koʻchib oʻtgan boʻlib, ular yangicha nutqiy

qoliplarni hosil qiladi. Bugungi biznes hamkorligidagi ehtiyotkorlik va ishonchsizlik munosabatlari “*sherikchilikning oshi tatimas*” paremiyasi orqali namoyon bo‘lsa, raqobat kurashidagi g‘irrom usullar “*oyoqdan chalmoq*” birikmasi yordamida tavsiflanadi. Ayniqsa, monopol mavqega erishgan kompaniyalarning mijozlarga bo‘lgan munosabati o‘zgarishi “*burni ko‘tarilmoq*” iborasida, bir necha firmaning o‘zaro narx kelishuvi esa “*tili bir*” kognitiv modelida o‘z aksini topadi. Ushbu tizimda “*haqini yemoq*” birikmasi nafaqat iqtisodiy, balki axloqiy kategoriya sifatida ishchining maoshi yoki hamkorning ulushiga nisbatan xiyonatni ifodalaydi. Bundan tashqari, turg‘un birliklar iqtisodiy-huquqiy barqarorlik va risklarni xalqona tasvirlashda ham muhim vositadir. Xususan, moliyaviy jamg‘arma to‘plash tushunchasi “*qora kun uchun*” iborasida, brendga sodiqlik va doimiy mijozlik munosabati esa “*kunda-shunda bo‘lmoq*” birikmasida o‘z ifodasini topadi. Korporativ etikaning buzilishi yoki korrupsiya holatlari “*yegan og‘iz uyalar*” metaforasi bilan tanqid qilinsa, tashqi reklamasi yaltiroq, biroq moliyaviy holati zaif korxonalariga nisbatan “*usti yaltiroq, ichi qaltiroq*” iborasi qo‘llaniladi.

"Tijoriy diskursda “Raqobat” tushunchasi lingvokognitiv xarita yordamida tahlil qilinganda, xalq tilida bu jarayon ko‘proq sport yoki jismoniy to‘qnashuvga qiyoslanishi (oyoqdan chalmoq) aniqlandi. Bu esa iqtisodiy raqobatning nafaqat raqamlar, balki insoniy munosabatlar darajasida ham idrok etilishini ko‘rsatadi." Raqobat tushunchasini lingvokognitiv jihatdan tahlil qilganimizda, u asosan va metaforalari atrofida birlashadi:

Markaziy tushuncha (Yadro): RAQOBAT (Tijorat maydonidagi kurash).

Kelishuv/Manfaat Kurash/Ziddiyat

- "Bozori chaqqon" — *Kognitiv izoh:* Talab va taklif muvozanati. Raqobatbardosh mahsulotning ustunligi.
- "Qo‘li yengil" — *Kognitiv izoh:* Omad va baraka tushunchasi. Xaridor uchun qulay sotuvchi kognitiv obrazi.
- "Kelajakdagi hamkorlikka poydevor" munosabatlar ijobiy modallik (baraka) qatlamiga ko‘chganini bildiradi

- "Oyoqdan chalmoq" — *Kognitiv izoh:* Sport yoki jismoniy kurash metaforasi. Raqibni halol yo‘l bilan emas, to‘siq qo‘yish orqali to‘xtatishga urinish.
- "Tili bir" — *Kognitiv izoh:* Yashirin kelishuv (kartel) modeli. Iste‘molchi zarariga raqobatchilarning o‘zaro til birlashtirishi.
- "Burni ko‘tarilmoq" — *Kognitiv izoh:* Monopolistik kibr. Raqobat yo‘qligi sababli mijozni mensimaslik modalligi.

Tijoriy diskursdagi lisoniy manzarani tahlil qilishda davom etar ekanmiz, xalq ogʻzaki ijodining durdonalari boʻlmish maqol va matallar zamonaviy iqtisodiy jarayonlarni tavsiflashda hamon oʻzining pragmatik quvvatini yoʻqotmaganini koʻramiz. Ushbu frazeologik birliklar va paraymiyalar iqtisodiy subyektlarning xulq-atvori, risklarni boshqarish hamda investitsiya madaniyatini yoritishda muhim kognitiv vosita boʻlib xizmat qiladi. Iqtisodiy barqarorlikning asosi hisoblangan resurslarni toʻgʻri taqsimlash va rejalashtirish masalalari xalqona nutqda quyidagicha namoyon boʻladi: *“Koʻrpa-siga qarab oyoq uzatmoq”*: Bu maqol zamonaviy byudjet siyosati va shaxsiy moliya rejalashtirishining lisoniy ifodasidir. Tijoriy diskursda u xarajatlarni daromadlar doirasida ushlab turish, yaʼni defitsitsiz byudjet modelini anglatadi. *“Tomchi-tomchi koʻl boʻlur, oqmay qolsa choʻl boʻlur”*: Mazkur birlik kichik investitsiyalarning uzoq muddatli istiqbolda yirik kapitalga aylanishi, yaʼni kapitalizatsiya jarayonini kognitiv jihatdan ifodalaydi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida qaror qabul qilish va risklarni baholash jarayonlari ham turgʻun birliklar orqali konkretlashadi: *“Ikki kemanding boshini tutgan gʻarq boʻlur”*: Tijoriy tahlilda bu birikma biznesni notoʻgʻri diversifikatsiya qilish yoki bir vaqtning oʻzida bir-biriga zid boʻlgan loyihalarga sarmoya kiritish xavfini anglatadi. *“Olma pish ogʻzingga tush”*: Bu maqol tadbirkorlik faoliyatida passiv kutish strategiyasining samarasizligini, iqtisodiy manfaatga erishish uchun faol marketing va mehnat resurslari zarurligini uqtiradi. Agar tadbirkor "daraxt tagida yotib", foyda kelishini kutsa, u iqtisodiy inqirozga yuz tutadi. "Olmani uzish" uchun esa muayyan risklarni boʻyinga olish va harakat qilish shart. Zamonaviy biznesda reputatsiya (obroʻ) iqtisodiy aktiv sifatida baholanadi. Xalqona birliklar bu aktivning qiymatini juda aniq belgilab beradi: *“Boylikning boshi — sogʻlik, savdoning boshi — rostlik”*: Bu yerda savdo-sotiqdagi shaffoflik va halollik tamoyili biznesning uzoq umr koʻrishi uchun asosiy omil ekanligi taʼkidlanadi. *“Ot aylansa, qozigʻini topar”*: Tijorat maʼnosida bu birikma mijozlarning brendga sodiqligi bilan bogʻlanadi. Agar mahsulot sifati va xizmat koʻrsatish namunali boʻlsa, isteʼmolchi har doim oʻsha ishlab chiqaruvchiga qaytib keladi. Tijoriy turgʻun birikmalar tahlilidan shuni anglash mumkinki, oʻzbek tilidagi maqol va matallar shunchaki oʻtmish merosi emas, balki bugungi biznes-etika va bozor iqtisodiyoti qonuniyatlarini tushuntirib beruvchi jonli mexanizmdir. *Tijoriy diskursda qoʻllanilayotgan har bir maqol oʻzida asriy tajribani jamlagan boʻlib, u adresat (oʻquvchi) ongida murakkab iqtisodiy tushunchalarni soddaga, xalqona va ishonchli tarzda shakllantirishga xizmat qiladi.* *“Insof — sari baraka”*: Bu maqol savdolashish jarayonida "oltin oʻrtaliq"ni topishga, ham sotuvchi, ham xaridor rozi boʻladigan

narxga kelishga chaqiradi. *"Savdoning do'sti boshqa, moli boshqa"*: Do'stlik va biznes munosabatlarini ajratish, narx borasida xijolatpazlikka yo'l qo'ymaslik uchun qo'llaniladi. *"Sotgan ham rozi, olgan ham rozi"*: Bitimning muvaffaqiyatli yakunini va muloqot ishtirokchilari o'rtasida hech qanday e'tiroz qolmaganini anglatuvchi lisoniy muhrdir. Konfliktli vaziyatlarda (narx tushmaganda yoki mahsulot tugaganda) agressiyani neytrallashtirish uchun ishlatiladi: "Bozor o'char": Xaridor narxga ko'nmaganda, sotuvchi hamkorlik eshiklarini yopmaslik uchun *"Bozor o'char, aka, nasib bo'lsa yana kelarsiz"* deb muloqotni ijobiy notada tugatadi. *"Nasib etsa — kunda, nasib etmasa — qiyomatda"*: Savdo o'xshamay qolganda yoki mijoz ikkilanib turgan holatlarda "nasib" tushunchasi orqali psixologik bosim yumshatiladi. Tijoriy diskursdagi lisoniy tahlilni yanada chuqurlashtirish uchun, bozor munosabatlarining strategik rejalashtirish, investitsiya xatolari va mijoz bilan muloqot qatlamlarini yorituvchi yangi misollarni yaxlit matnga izchil ravishda qo'shamiz: Tijoratda vaqt — eng qimmatli resursdir. Ma'lum bir loyihaga sarmoya kiritishda kechikish yoki shoshqaloqlik qilish iqtisodiy til bilan aytganda "o'tkazib yuborilgan imkoniyat tannarxi" deyiladi. Buni xalqona tijoriy nutqda quyidagicha ko'rish mumkin: "Bozor — kutib turmaydi": Bu birlik aynan siz aytgan "kechikish" xavfini ifodalaydi. Savdoda qaror qabul qilishda dinamiklik muhimligini bildiradi. "Mavsumni boy bermoq": Muayyan vaqt oralig'idagi yuqori foyda olish imkoniyatidan mahrum bo'lish. Kutilmagan moliyaviy yo'qotishlar va ularning subyekt ruhiyatiga ta'siri quyidagi frazemalarda reallashadi: *"Yiqilgan kurashga to'ymas"*: Iqtisodiy inqirozga uchragan, lekin qayta tiklanishga urinayotgan tadbirkorning kognitiv obrazi. Bu yerda raqobatbardoshlik ruhining so'nmaganligi ijobiy iqtisodiy fazilat sifatida baholanadi. *"Tuyaning dumi yerga tekkanda"*: Bu ibora amalga oshishi imkonsiz bo'lgan bitimlar yoki qaytarilishi gumon bo'lgan "umidsiz qarzlarga" nisbatan qo'llaniladi. Tijoriy diskursda bu risklarni noto'g'ri baholash oqibatini bildiradi. Kompaniya ichidagi boshqaruv va vazifalar taqsimoti samaradorlikning kalitidir: *"Tuyaga o'rkach yuk emas"*: Har bir xodim yoki bo'lim o'z mutaxassisligi bo'yicha vazifani bajarishi, korporativ tizimda "funktional vakolatlar"ning to'g'ri taqsimlanishini anglatadi. Professional kadr uchun o'z sohasidagi murakkab loyiha ham og'irlik qilmasligi kognitiv modelini ochib beradi. *"Besh qo'l barobar emas"*: Tijoratda xodimlarni rag'batlantirishda "differensial yondashuv" zarurligini uqtiradi. Hamma xodimning samaradorligi bir xil bo'lmasligi, shunga ko'ra ish haqi ham turlicha bo'lishi tabiiy iqtisodiy hodisa sifatida talqin qilinadi. Tijoriy diskursdagi ushbu yangi qatlamlar shuni ko'rsatadiki, o'zbek tili tijoriy jarayonlarning eng nozik jihatlarini — mikroiqtisodiy

darajadagi boshqaruvdan tortib, makroiqtisodiy risklargacha — turg'un birikmalar orqali ifoda etish imkoniyatiga ega. Maqol va matallar tijoratda nafaqat axloqiy o'lchov, balki biznes-analitika vositasi bo'lib ham xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro'yhati

1. Ломоносов М.В. Полное собрание сочинений. Т. 7: Труды по филологии 1739–1758 гг. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1952. – С. 392.
2. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию. – М.: Прогресс, 1984. – С. 68.
3. Уорф Б. Л. Наука и языкознание // Новое в лингвистике. Вып. 1. – М.: Изд-во иностр. лит., 1960. – С. 169-182.
4. Юсупов Ў.Қ. Сравнительный анализ английских и узбекских сложноподчиненных предложений с придаточными условными. - дисс... канд.филол.наук. Т.1971г.49с.
5. Хошимов Ғ. М. К теории концептов и их таксономики в когнитивной лингвистике // Систем-структур тилшунослик муаммолари. Филология фанлари доктори, профессор Н.К.Турниёзов таваллудининг 70-йиллигига бағишланган Республика илмий-назарий конференцияси материаллари. Самарканд, 2010й. 68б.
5. Николаева, Т.М. Краткий словарь терминов лингвистики текста / Т.М. Николаева // Новое в зарубежной лингвистике: Лингвистика текста ; сост., общ. ред. и вступ. ст. Т.М. Николаевой. – М., 1978. – Вып. VIII. – С. 467 – 472.
6. Карасик, В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В.И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с
7. Арутюнова, Н.Д. Метафора / Н.Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990. – С. 296 б